މަރު ކޮންމެ ވަގުތަކު ވެސް

އަޙްމަދު ނަވީން އާދަމް، އއ.މާޅޮސް

ދަންވަރުގެ ވަގުތެވެ. ހަމަހިމޭންކަމުން މުޅި މަގު ހިލަނީ ނިދާފައި ވާހަންނެވެ. އެއްވެސް ކަހަލަ އަޑެއްބަޔެއް ނީވެއެވެ. މިހާ ހަމަހިމޭން ޝަބްނަމުގެ ފިނިކަން ހިތަށް ފިއްބައިދޭ ވަގުތުގެ ހަމަހިމޭންކަން ކަސްޓޮފައިލި 91 ސައިކަލުތަކުގައި ބުރުޖަހަން ނުކުތް ތަނާޒާއި އޭނާގެ ގުޅުން ކުދިންނެވެ. ބ. ތުޅާދޫއަށް އުފަން އުމުރުން އަހަރުގެ ތަނާޒާ ކުޑައިރުއްސުރެ ރަށުގައި ދިރިއުޅުނު ނަމަ އަންނަ ކުއްޖެކެވެ. ދޮތެރު ދޮތެރިއިން މާލެ ދިރިހަކަތުގައިވިޔަސް ދާއިމީކޮ ނި މާލެ ބަދަލުވާން އޭނާގެ ހިތައް ނުރުހެއެވެ.

ދަންވަރު ވަގުތު ސައިކަލުތަކުގައި ބުރުޖެހުމަކީ ތަނާޒާމުގެ އާދައެކެވެ. އޭތި އަށް ވަގުތަކީ ސައިކަލު ބުރުޖެހުމުގައި އެކުމަންފަރާ ތަނާޒާ ގައަރާއި އެކު ދަންވަރު ތިބުމަށް ޖަހަން އުޅެނިކޮށެވެ. އެ ވަގުތަކީ އަންމުން ނިދާފައި ތިބޭ ވަގުތެއްކަމުން ގޮތެއް ފެންނަނީ ވަރަށް ހަމަހިމޭންކޮށެވެ. ތަނާޒާގެ ޝާއިރާ އަށްމުސްލިމް ތިބެނީ އެއްގެއަކުއެވެ. މާމަ، ކާފަ އަދި ދައްތަމެންނާވެސް އުޅެއެވެ. ފުރިޔާލާމުމަށް މިވަގުތު ކުރާނުކަމުއް ނެތުމުން ތަނާޒާ އޮށޯވެ ނިދީއެވެ.

އާދިވަހަކަށް އިރު އޮއްގޮ ވާޖެހު އަދާހަށްހޮވެއެވެ. މިއަދަކީ އުފާވެރި ދުވަހެކެވެ. މުސްލިމްގެ އީދު ދުވަސް ކަމަށާ ހުކުރު ދުވަހެވެ. މި މާތް ދުވަހު ގ ޝަރަފު ލިބިގަތުމަށްޓަކައި އަވަހަށް މިސްކިތަށް ދާން ޖެހެއެވެ. ނަމަވެސް ތަނާޒާ ބޮޑާބަރަށް ފަރުޝު ފަސް ނަމާދު ކޮށްއުޖެ ކުއްޖެއް ނުނުވެ. ގަޑި ނިދިގަޔަކު އޮތް ތަނާޒާ ތަރަށް ނީ ބަރަޖައްސައިގެ ފުށު ކަލޭވެ. ދެ ތި އުނދަގޫތަކާވީ ފުރަގަސް ބަލައިލީއިރު ކަމަކާ ދަށްކަން ނެތެވެ. ބަޔަކު އޭނާއަށް އެ ގޮވަނީ ދަތުރު ދަންވެގެން ކަމަށް ވެސް ވެދާނެއެވެ. ފުރުމައިގެން ތެދުވެ ފުރު ނުގެއެވެ. "އާ ތަނާޒާ މަ ބަލީ މިއަދު ދަތުރު ކެންސަލް އިނގޭ" ބަފައު އާހުން ބުނެލި މާތީ ސް ކަމާއެކުގައެވެ. "އޭ"؟ ތަނާޒާ ސުވާލު އުފެއްދިއެވެ. "އަސްލުވެސް ބުރު،ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ދިމާވެގެން މިއުޅެނީ" ބަފައު އަހުން ބުނިއަރު އެޑުގައި ހާސްވުމެއް ގ އަސަރު ހުއްޖެވެ. "ބުނެބަލަ،ކިހިނެއްތޯތޯ"؟ ތަނާޒާ ބޭނުނީ ސަބަބު އެދުން ފުޅުވާނެވެ. "އިސްމާއިލްބޭގެ ދަރިފުޅު މަރުވެގެން މިއުޅެނީ. ހާސްކިޔާތަ ބަލިކޮށް އުޅެފަ އެ މަރު ވީވެސް."

އެއީ އަހަރެންގެ ކަޒިންއެއް. ވަރަށް ބޭކެރިކޮށްހެރީ." ބަފައު ހިތާމަވެރިކަމާ ފުރުން ބާއްވިއެވެ. "މިޝަރަން ފޯރެއް." ތަނާޒާ ފުރުން ބާއްވަމުންފުރަ އެނދުދޮށުމާއަށް ފުރުން ހުރެލިއެވެ. ތަނާޒާވެސް އުޅުނީ މިއަދު ހުކުރު އަޅުގަނޑު ދަތުރުދާނެތެވެ.

ސިފައިން މަރު މި ވާހަކަ ރަނގަޅަށް ވިސްނައިގެން މިހާރު އާންމު ފެއްޓިއެވެ. ގެރިން ބޮޑާބައް ދުނިޔޭ މާ ފުރިހަމަ ކުރެވިފައިނުވާ ކަމެކެވެ. ގިނަ މީހުން މި މަރު ދުރާލާ މަރުވެގެން ގޮސްފައެވެ. ތަނާޒާގެ މަންމަ އަޖާމާ ތަނާޒާ ނުދެކޭ ޔޫހިން އަބަދާ ބޮޑުކަމެއްގައި ވާހަކަ ދައްކަމުން ދިޔައެވެ. އަޖާމާ އާންމުކޮށް ނަމާދު ދޫކޮށްލާފައިވާ ތަނާޒާ އިސްލާމް ދީން ނަސޭހަތެއް ދެއްވާތީ ކަމާބެހޭ ސުވާލެއް ކުރިއެވެ. އެއީ ޖީހާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ފާޅުވެގެން ދާ ކަމެކެވެ. މަރު ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ދާ ކަމެކެވެ.

އޭގެ ތިން އަހަރު ފަހުގެ މިއަދު ތަނާޒާ ދިރިއުޅުމުން ގެންދަނީ މާލޭގައެވެ. މާލެދާން މަޖުބޫރުވެގެން ދިޔައީއެވެ.

މިޒަމާނީ އެއްކަލަ ވަގުތާއެވެ. ކޮންމެ އަހަރަކުވެސް ތަނާޒާގެ މަންމަ އަޔު އަހަރަކަށް އިސްލާމިކުވެގެން ނަސޭހަތްތެރިވެވެއެވެ. މިއަހަރުވެސް އަޖާމާ ތަނާޒާގެ ސަލާމަތަށް ނަސޭހަތްތެރިވިއެވެ. ތަނާޒާ ގެއިން ނިކުމެގެން ދިޔައީ އިސްލާމް ނަމާދުގެ ބަންދީގެ އަޖާތެވެ. ދުނިޔޭ ބަރުއިޖާގެއީ އާދޭ މިސްރާބަޖެހި ބަނދަރުމަތީ މަސައްކަތެއް ދިޔައެވެ. މަޖުމޫޢު ހިނގަމުންދާ މިސްކިތާ އަށާހަމަހޯދުމަށް ކަމެއް. ކުށްތަކުން ކަމަކު، މިސްކިތް ހުރަސްކުރަމުން ދިޔަ ހިމާ ނީ އާދޭ ފަހުގެ ފާސްޖެހުނެވެ. މިގެ ކުޑަވަގުތުކޮޅެއް ކުރިން މަރުވާ އާދާއަރުދިނުމުން ނަޝާހަމަތަށް ހަދައެވެ. އެއާއެކު އާދާ މިސްކިތަށް ވަނެވެ. މިއިން ދުވަހަކީ މިސްކިތަށް ހަނދާންއްވެސް ނުދެވޭތޯ. މިހާ ދުވަސްކޮޅަކު މިސްކިތަށް ދުވެނިވީ ތަނާޒާ ވަރަށް ފަރުވާސެގެވެ. ކޮންމެ އަހަރެސް ވެސްކޮޅަކަށް ނިސްބަތްވާ ކުރަނަށް މިސްކިތަށް އެރިއެވެ. އިމާމުގެ ފަހަތުގައި ޖަމާއަތުގައި ނަމާދު ކުރުމުން ހިތްހަމަޖެހިގެން ވަޒީފާއަށް ދިޔަ އިރު ހުސްވެފައި ކުރުވެފަހަކަށް ނުވެއެވެ. އިރުވާކުއްޖަކުގެ، ތަނާޒާ ވެދުވު ގައިމުދަން ހިނގައިގަތެވެ. އޭރު މިސްކިތުގައިވެސް ދަރުސްއްދަން

ފަހަރިފައެވެ. ނަމަވެސް ދަރުސުގެ މައުޟޫއު އަޤުލީފަދި އާއާ މިސާލުތަކުގައި މަޤުބޫލުވިއެވެ. "މަރު" މި މައުޟޫއަށް އިތުރުވެރިޔާ ވާހަކަ ދައްކަން ފެށިއެވެ. މަރަކީ ކޮބައިކަމާއި، މަރުވުމަށްފަހު އިންސާނާ ކަޑައްތުކުރަންޖެހޭ ބައިވަރު ކަންތައްތަކާއި ހުންނަކަމާއި، ދުނިޔެމަތީގައި މަރަށް ތައްޔާރުވާންޖެހޭ ކަމަށް ވިދާޅުވެ އިތުރުވެރިޔާ ވާހަކަ ދައްކަމުން ޖުވާނުގެ ވާހަކައިން މިސާލުޖަހަން ފެށިއެވެ. ފަހާރު ގެއަށް ނައިސް ފަސްވާހީ މަސްމަ ފޮނަށް ގެވަމުންދިޔައެވެ. ފަހާރު ފޮނު ސައިފޮންޖަހަން ފުމަންފަދު ދަރުސުގެ ވާހަކަތައް އަޤުއަހަމުން ގެންދިޔައެވެ. އިތުރުވެރިޔާގެ ވާހަކައިގެ ޖުވާނަކީ ވަރަށް ވިޔާނުދީކޮށް ދުނިޔޭގައި އުޅުން މީހެކެވެ. ދިނުގެ އެއްވެސް ކަމަކަށް ސަމާލުކަންދީ އެ ޖުވާނާ މުޅީންވެސް ދިޔައީ އާނާގެ ހަދިގަނޑު ދުނިޔޭގެ ދަފަތަކަށް ނިކަން ކިޔަމަންނުވެ. މައިންބަފައިންގެ ނަސޭހަތަކަށް ޖާހިޒަހައި އެޖުވާނާ ދިޔައީ އާނާގެ މަޒުކަން ދައްކަމުންނެވެ. އެ ޖުވާނާއަކީ މީގެ ހަތަރު އަހަރު ކުރިން މާލޭގައި "ގައުޖެ" ކޮށް އުޅުން މީހެކަން އިތުރުވެރިޔާ ކިޔައިދީމުން ބުނެވެ.

ފަހާރު ފެންކަޑިވިއެވެ. އިސްތިޣާރާތާ ނުވައި މުސްމަތީ އަތް އަޒާފުވުނެވެ. އާނާއަށް މިއުޅޭފަދަ ރަނގަޅުވެ ނުނުކަމާއި އިސްލާމްވާންޏާ ވަގުތު ޖެހިއްޖެކަން ހިތަށް އަރަން ފެނިއެވެ. އަދި އިތުރުވެރިޔާގެ ވާހަކައިން އެ ޖުވާނާއަށް އިސްލާމްދީނަށް ލޮބުޖެހުނު ގޮތް ކިޔައިދޭން ފެނިއެވެ. ރޫޙަރުގެ އެއްދުވަހެއްގައި ޖުވާނާ މަސްޖިދަކުގައި ބޭހަރުމަތިވާ މީ ކަރުބޭވާ ވާހަކަ ދެއްކިއެވެ. މަސްމަ އެ ޖުވާނާއަށް ވަރަށް ނަސޭހަތް ދިނުކަމަށް އިތުރުވެރިޔާ ބުނެވެ. މަސްމަ ދިނު ނަސޭހަތްތަކަށް ވަރަށް ވިސްނައި އެ ޖުވާނާގެ އުޅުން އިސްލާހުވާ ކަރުމަށް އަޅުމް ކަނޑައެޅިއެވެ.

އެ ރައްކަލުވެރި ޖުވާނާ اللهއަށް ތޫބާކުރަމަ ތައުބާވެ އާނާގެ ދިރިއުޅުން ބަދަލުކުރިއެވެ. ނަމާދަށް އަރާމާއި اللهއާއި ދުރުގަ ބައްދަލުވުމުގެ މަގުގެދުވެހް ކަމަނާއި ޒުރުއާނަށް ހިތުގެ ވިސްދުއްކަމަށް ހަދައި އާނާ ދިރާޔާ الله ހަނދުމަކުރުމުގައި ވަގުތުތައް ގުނަމުންކަން އިތުރުވެރިޔާ ކިޔައިދިނެވެ. ފަހާރަށް އިސްތިޣުފާރު ބޮޑުބޮޑު އެއްޗެއްބާސް ނޫނީފައެވެ. ފުރުތުބާގައި ޖަމާވުމުން ދިރާ ކަރުނަތައް ހިފެހެއްޓުމަށް ދިރާއި ކާމިޔާބުމީން އެހާކުރުމުންނެވެ. އިތުރު ވެރިޔާގެ ވާހަކައިގައި އެ އުޅޭ ޖުވާނާ ފަހާރު ކުރީގައި އާނާއަށް ސިފަވެ ކުރިޔަށްކުރުމުން ދިރާއެވެ. މުޅިގައިން ހިރަ ނަގައި އާނާ ވަށި ބިރުން ސިހިފައެވެ.

އިތުރުވެރިޔާގެ ވާހަކަ ނިންމައިދެމުން ޖުވާނާއަށް ދެން ވީގޮތް ކިޔައިދޭން ފެށިއެވެ. ދެ ހަފްތާވެސް ނުވަނީސް ޖުވާނާ ވަރަށް ބޮޑު ބަލިވެއްޖެއެވެ. އިމާންތެރިކަމާއެކުގައި އާނާއަށް ޝިފާއްވުމަށްއެދި اللهގެ ހަޟްރަތުގައި ދުޢާ ކުރެއްވުމަށް ޖުވާނާ ދުރުހެއްޓިއެވެ. ބަލިބޮޑުވެ ޖުވާނާ ގެ ހަރިގަނޑުގައި އަރަމުންދިޔަ ވޭންތަކަށް ކެތްކުރަމުން ޖުވާނާ މި ދުނިޔެއާ އަލްވަދާޢު ކިޔައިފިއެވެ. އިންނާލިﷲ ވައިންނާ އިލައިހި ރާޖިޢޫން. އިތުރުވެރިޔާ ބުނުން ކިޔައިދިނެވެ. ކޮންމެ މިހަކަށްވެސް ތައުބާވުމުގެ ފުރުޞަތު އެބައޮތްކަމާއި އިސްލާހުވެ މަރަށް ތައްޔާރުވުމަށް ގޮވައިލާ އިތުރުވެރިޔާ ދަރުސްދިނީ ދަރުސް ނިންމައި، ލިޔެވެ.

ފަހާރާ މަރު ބައްދަލުކުރާ ކަހަލައެވެ. ވަގުތީން އާނާ اللهއަށް ސަޖިދަޖަހައި ފުރިހަމަ ތައުބާއެއްކުރުން ތައުބާވިއެވެ. 'މަރު' އާނާގެ ބޮލުގައި އެނބުރުމުންދިޔަ ހިޔާލެއް މާޗީގެ ފަސްމަންޖެހަރު ދަރުބުރުކުރަން ފަހަރިފައެވެ. އިތުރުވެރިޔާގެ ވާހަކައިން އެބުނާ ޖުވާނާގެ ބަރާބަރުވެސް ހަމަ އާނާގެވެސް ބަރާބަރެވެ. ސިފަ ތަޞްވީރު ނުވިއެއް ކަމަކާ ވިސްނުން މިން އަހަރު ފަހަރެއް ޖެހިފައެވެ. ވިސްނާވިސްނާ އެއްގޮތަކަށްވެސް ނުނިގުމުން އިތުރުވެރިޔާ ގެ ގޮތުގައި އެހިއެވެ. ޖަވާބުގައި އިތުރުވެރިޔާ އެއީ ސިމާން ކަމަށް ބުނެއެވެ.

ކިޔުންތެރިންނޭވެ! މީގެ ތި ނު އަހަރު ފަހަރެއް ޖެހި ފިނިތަމާވެއްޖެއެވެ. ދަތުރުދާން ހަމަޖެހުން ދުވަހުގައި ހިނގައިދިޔަ ހާދިސާއަށް ނަޒަރު ހިންގާލާ ހެއްޔެވެ؟ އެ ދުވަހު ބަޔަރު ގުޅުގައި އާނާ ގެ ކަޖިންއެއް މަރުވެގެން ދަތުރު ކަންސަލްކޮށް، އެ ވާހަކަ ބުނީ ހަނދާން ވޭހެއްޔެވެ؟ ބަޔަރު ބޭބޭގެ ދަރިފުޅު ސިމާން ވަރަށް ބަލިކޮށް އުޅެފައި މަރުވި ވާހަކަ ބަޔަރު ފަހާރު ގާތުގައި ނުބުނާ ހެއްޔެވެ؟ މިރޭގެ ދަރުސުގައި ވާހަކަ ދައްކަމުން މިސާލު ޖެއްސި އެ ޖުވާނާއަކީ އެ ދުވަހު މަރުވެގެން އުޅުނު ސިމާނެވެ. ސުބުޙާނަﷲ!

ދުނިޔެއަކީ އެއްވެސް އަޅެއްނެތް ތަނެއްކަން ފަހާރަށް އިޙްސާސް ކުރެވިއްޖެއެވެ. އެހެން ހުރިހާ ކަމަކަށް ވުރެ ނަމާދު އިސްކޮށް ދިރިއުޅުން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޤަސްދުކޮށް ފަހާރު މިސާލަކުން ފައިބައިގެން ގެއަށް ދިޔުމަށް ހިނގައިގަތީ ސިމާން ކަހަލަ މިހާކަށް ވުމަށްޖެހިކަމަ ހިތުގައި އަޒުމް ކަނޑައެޅިގެންނެވެ. ތެދުކަމެވެ. މަރުވުމަކީ ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް އަތުވެދާނެއެވެ. 'އެހިގުން' ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް ވެދާނެކަމުގެ ކިޔެވެ. -ނިމުނީ-